

Plenarhandling

A9-0277/2023

26.9.2023

BETÄNKANDE

om kommissionens rapport för 2022 om Montenegro
(2022/2202(INI))

Utskottet för utrikesfrågor

Föredragande: Tonino Picula

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	3
MOTIVERING	20
INFORMATION OM ANTAGANDET I DET ANSVARIGA UTSKOTTET	21
SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET ANSVARIGA UTSKOTTET	22

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om kommissionens rapport för 2022 om Montenegro (2022/2202(INI))

Europaparlamentet fattar detta beslut

- med beaktande av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Montenegro, å andra sidan¹, vilket trädde i kraft den 1 maj 2010,
- med beaktande av Montenegros ansökan om medlemskap i Europeiska unionen den 15 december 2008,
- med beaktande av det femte mötet i anslutningskonferensen med Montenegro på ställföreträdarnivå den 30 juni 2020 i Bryssel, där förhandlingar inleddes om det sista granskade kapitlet, kapitel 8, ”Konkurrenspolitik”,
- med beaktande av kommissionens yttrande av den 9 november 2010 om Montenegros ansökan om medlemskap i Europeiska unionen (COM(2010)0670), Europeiska rådets beslut av den 16–17 december 2010 om att bevilja Montenegro status som kandidatland och Europeiska rådets beslut av den 29 juni 2012 om att inleda anslutningsförhandlingar med Montenegro,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1529 av den 15 september 2021 om inrättande av instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III)²,
- med beaktande av ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte i Thessaloniki den 19–20 juni 2003,
- med beaktande av förklaringarna från toppmötena mellan EU och västra Balkan den 17 maj 2018 i Sofia, den 6 maj 2020 i Zagreb, den 6 oktober 2021 i Brdo pri Kranju och den 6 december 2022 i Tirana,
- med beaktande av Berlinprocessen, som inleddes den 28 augusti 2014,
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 5 februari 2020 *Förbättra anslutningsprocessen – Ett trovärdigt EU-perspektiv för västra Balkan* (COM(2020)0057),
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 29 april 2020 *Stöd till västra Balkan vid hanteringen av covid-19 och återhämtningen efter pandemin* (COM(2020)0315),

¹ [EUT L 108, 29.4.2010, s. 3.](#)

² [EUT L 330, 20.9.2021, s. 1.](#)

- med beaktande av kommissionens meddelande av den 6 oktober 2020 *En ekonomisk plan och en investeringsplan för västra Balkan* (COM(2020)0641),
- med beaktande av Sofiäförklaringen om en grön agenda för västra Balkan, som undertecknades av Montenegro den 10 november 2020,
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 19 oktober 2021 *2021 års meddelande om EU:s utvidgningsstrategi* (COM(2021)0644), åtföljt av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar *Montenegro 2021 Report* (SWD(2021)0293),
- med beaktande av kommissionens översikt och landbedömning av juli 2021 av Montenegros ekonomiska reformprogram och de gemensamma slutsatserna från den ekonomiska och finansiella dialogen mellan EU, västra Balkan och Turkiet, som antogs av rådet den 12 juli 2021,
- med beaktande av anslutningskonferensen mellan EU och Montenegro den 22 juni 2021 och den 13 december 2021,
- med beaktande av det elfte mötet i stabiliserings- och associeringsrådet EU–Montenegro den 14 juli 2022 i Podgorica,
- med beaktande av den förklaring och de rekommendationer som antogs vid det tjugonde mötet i den parlamentariska stabiliserings- och associeringskommittén för EU–Montenegro, som hölls den 2 december 2021,
- med beaktande av Montenegros anslutning till Nato den 5 juni 2017,
- med beaktande av revisionsrättens särskilda rapport 01/2022 *EU-stöd för rättsstaten på västra Balkan: grundläggande problem kvarstår trots ansträngningar*, den 10 januari 2022,
- med beaktande av kommissionens ordförande Ursula von der Leyens tal vid GLOBSEC 2023 Bratislava Forum den 23 maj 2023,
- med beaktande av Montenegros status som avtalsslutande part i fördraget om energigemenskapen sedan den 1 januari 2007,
- med beaktande av sin rekommendation av den 19 juni 2020 till rådet, kommissionen och vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik om västra Balkan efter toppmötet 2020³,
- med beaktande av sin resolution av den 15 december 2021 om samarbete i kampen mot organiserad brottslighet på västra Balkan⁴,

³ [EUT C 362, 8.9.2021, s. 129.](#)

⁴ [EUT C 251, 30.6.2022, s. 87.](#)

- med beaktande av sin rekommendation av den 23 november 2022 till rådet, kommissionen och vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik om EU:s nya utvidgningsstrategi⁵,
- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Montenegro,
- med beaktande av artikel 54 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för utrikesfrågor (A9-0277/2023), och av följande skäl:
 - A. Utvidgningen är EU:s mest effektiva utrikespolitiska instrument som ger incitament till och uppmuntrar grundläggande reformer, bland annat på området för rättsstatsprincipen, demokrati, grundläggande rättigheter och yttrandefrihet, och en strategisk och framtidsorienterad geopolitisk investering i fred, stabilitet, demokrati och säkerhet på hela kontinenten, särskilt mot bakgrund av Rysslands anfallskrig mot Ukraina, som har visat att en utebliven utvidgning medför enorma strategiska kostnader och kan undergräva säkerheten och stabiliteten i Europa.
 - B. Utvidgningspolitikens effektivitet har minskat avsevärt under de senaste åren på grund av en brist på genuin politisk vilja att främja grundläggande reformer bland vissa av utvidgningsländernas politiska ledare samt på grund av EU:s förseningar när det gäller att infria vissa av sina löften. Detta har också skapat en grogrund för illasinnade externa aktörer på västra Balkan, särskilt Ryssland och Kina.
 - C. Den nya utvidgningstakten som utlöstes av den förändrade geopolitiska verkligheten och ansökningarna om EU-medlemskap från vissa länder inom det östliga partnerskapet har fått EU att påskynda det sedan länge försenade genomförandet för västra Balkan. Framtiden för länderna på västra Balkan finns i EU.
 - D. Politiska ledare i EU:s medlemsstater samt i utvidgningsländerna behöver bevisa sitt genuina engagemang för utvidgningen på grundval av Köpenhamnskriterierna genom att vidta konkreta åtgärder och göra framsteg, för att kunna ge ny energi till hela processen och säkerställa dess kontinuitet, konsekvens, trovärdighet, insyn och inverkan.
 - E. Varje utvidgningsland bedöms utifrån sina egna meriter. Tidsplanen och framstegen i anslutningsprocessen avgörs av uppfyllandet av utvidgningskriterierna, genomförandet av nödvändiga reformer, särskilt när det gäller grundläggande principer, efterlevnad av principerna om demokrati, rättsstatsprincipen, mänskliga rättigheter och god samhällsstyrning, anpassning till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och anpassning av lagstiftningen.
 - F. EU har upprepat sitt fullständiga och entydiga engagemang för Montenegros utsikter till EU-medlemskap. Nästan 80 % av Montenegros medborgare stöder ett framtida EU-medlemskap.

⁵ [EUT C 167, 11.5.2023, s. 105.](#)

- G. Montenegro har nått längst i EU:s anslutningsprocess och har öppnat alla 33 genomgångna kapitel i EU:s regelverk och preliminärt avslutat tre. Dess integration i EU är avgörande för stabiliteten och välbefindandet i hela sydöstra Europa.
- H. Montenegro har godtagit ett gradvist antagande av EU:s mål och politik under förhandlingsprocessen.
- I. Montenegro är fortfarande ett kandidatland för EU-anslutning och är medlem i Nato. Montenegro har fullt ut anpassat sig till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.
- J. EU-länderna är fortsatt den största handelspartnern och den främsta givaren av investeringsstöd och ekonomiskt stöd till Montenegro genom IPA III, den ekonomiska planen och investeringsplanen för västra Balkan, instrumentet för grannskapet, utvecklingsamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen och makroekonomiskt stöd.
- K. Montenegro står inför utmaningar som bottnar i fientlig utländsk inblandning och desinformationskampanjer, inbegripet Ryssland.

Engagemang för anslutning till EU

1. Europaparlamentet lovordar Montenegros långvariga engagemang för integreringen i EU, som bygger på ett stort stöd från allmänheten. Parlamentet upprepar sitt stöd för Montenegro i detta avseende. Parlamentet betonar att framsteg och den övergripande takten i förhandlingarna är beroende av att de interimistiska riktmärkena för rättsstatsprincipen är uppfyllda. Parlamentet noterar att samtliga 33 granskade kapitel har öppnats, men beklagar att inget kapitel har avslutats under de senaste sex åren, vilket bromsar Montenegros framsteg och har en negativ inverkan på landets positiva resultat och status som det land på västra Balkan som har gjort störst framsteg på vägen mot EU-anslutning.
2. Europaparlamentet bekräftar på nytt att takten i utvidgningsprocessen är fortsatt knuten till de enskilda ländernas förmåga att uppfylla anslutningskriterierna, men att den också är beroende av det engagemang som de politiska ledarna i länderna på västra Balkan och i EU visar. Parlamentet beklagar i detta avseende att den styrande politiska eliten i Montenegro upprepade gånger skjutit upp och varit ovillig att göra framsteg i EU-förhandlingarna.
3. Europaparlamentet beklagar att de stora politiska spänningarna och polariseringen, avsaknaden av konsensus i frågor av nationellt intresse och bristen på dialog över partigränserna har stoppat framstegen när det gäller EU-relaterade reformer och lett till att Montenegro hamnat i en djup politisk och institutionell kris. Parlamentet konstaterar att Montenegros EU-anslutningsprocess till följd av detta har avstannat och att ett viktigt incitament att göra betydande framsteg har gått förlorat.
4. Europaparlamentet noterar resultatet av presidentvalet i mars och april 2023 och det tidigarelagda parlamentsvalet i juni 2023. Parlamentet uttrycker sin fasta övertygelse om att Montenegro behöver en stabil proeuropeisk regering och en EU-inriktad majoritet. Parlamentet uppmuntrar bildandet av en ny, stabil och proeuropeisk regering

som kan och vill fortsätta på vägen mot EU-anslutning så snart som möjligt. Parlamentet uppmuntrar presidenten, det nya parlamentet och regeringen att fokusera på de centrala reformer som krävs för att landet ska kunna göra framsteg när det gäller EU-integrationen, säkerställer ett korrekt genomförande av dessa i tid, undvika att fördjupa de politiska polariseringen och avstå från att använda retorik och språk som är provocerande i politiska diskussioner. Parlamentet förblir redo att samarbeta med alla politiska aktörer för att hjälpa landet att upprätthålla sin strategiska kurs.

5. Europaparlamentet uppmanar alla montenegrinska myndigheter att samarbeta om landets europeiska framtid och därmed sända ett tydligt budskap till de montenegrinska medborgarna, och att otvetydigt kommunicera om Montenegros nära förbindelser med EU i detta avseende. Parlamentet betonar det brådskande behovet av politisk stabilitet, engagemang och trovärdiga insatser för att skapa samförstånd för att föra den stagnerande EU-reformprocessen framåt, särskilt när det gäller de brådskande reformerna av rättsstatsprincipen. Parlamentet understryker vikten av fortsatt respekt för demokratiska processer, normer och standarder.
6. Europaparlamentet välkomnar Montenegros godtagande av den reviderade utvidgningsmetoden och uppmanar Montenegro att intensifiera sitt fokus på att uppfylla de återstående interimistiska riktmärkena i kapitlen 23 och 24 och därefter på att avsluta de kapitel som bygger på mätbara framsteg och konkreta resultat.
7. Europaparlamentet välkomnar Montenegros fortsatta fullständiga anpassning till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, inbegripet alla sanktioner som antagits efter Rysslands anfallskrig mot Ukraina, och dess stöd för en internationell regelbaserad ordning på FN-nivå. Parlamentet uppmuntrar den framtida regeringen att stå fast vid sitt åtagande i detta avseende.
8. Europaparlamentet lovordar Montenegros materiella och humanitära stöd till Ukraina till ett värde av mer än 10 miljoner euro och mekanismen för tillfälligt skydd, som ger de människor som flyr från Ukraina rätt att stanna i Montenegro i ett år. Parlamentet påminner om att Montenegro är ett av de länder på västra Balkan som tar emot flest ukrainska medborgare. Parlamentet uttrycker dock oro över det faktum att ett ökande antal ryska medborgare, inklusive oligarker, bosätter sig i Montenegro. Parlamentet uppmanar de montenegrinska myndigheterna med kraft att säkerställa att Montenegro inte blir en knutpunkt för enheter och individer som vill kringgå sanktioner.
9. Europaparlamentet välkomnar Montenegros aktiva deltagande i EU:s uppdrag och insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, såsom EU:s marina insats Atalanta, och i Natos uppdrag och i andra internationella och multilaterala uppdrag. Parlamentet erkänner Montenegros strategiska allians med EU och fördömer alla försök från behöriga myndigheter att ifrågasätta landets medlemskap i Nato.
10. Europaparlamentet är fortfarande allvarligt oroat över skadlig utländsk inblandning, destabiliseringsinsatser, hybridhot och desinformationskampanjer, som framställer EU som en opålitlig och oengagerad partner och undergräver Montenegros framsteg på sin väg mot EU, i Montenegro, särskilt de utländska aktörer som kommer från Ryssland, Kina och Serbien. Parlamentet fördömer Rysslands ansträngningar att utnyttja de etniska spänningarna i Montenegro i syfte att skapa konflikter, splittra samhällen och

sprida vilseledande information i ett försök att destabilisera hela västra Balkan. Parlamentet noterar att religiösa institutioner kan användas som ett verktyg för externt inflytande och fördömer skarpt all otillbörlig inblandning från den serbiska ortodoxa kyrkan i detta avseende, inbegripet dess försök att främja Rysslands desinformation.

11. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att göra betydande och systematiska insatser för att identifiera och upplösa desinformationsfabriker, och understryker vikten av mediefrihet och medieoberoende, kvalitetsrapportering och förbättrad mediekompetens, som är avgörande för att bekämpa desinformation. Parlamentet fördömer den utan motstycke inträffade cyberattacken i augusti 2022 mot Montenegros digitala infrastruktur samt tidigare attacker som svar på Montenegros anslutning till Nato 2017. Parlamentet uppmanar Montenegro att aktivt stärka sin motståndskraft i detta avseende i nära samarbete med EU, inbegripet via EU-finansierade cybersäkerhetsverktyg, såsom snabbinsatsprojektet för cybersäkerhet för Albanien, Montenegro och Nordmakedonien, och med Nato. Parlamentet välkomnar Montenegros intresse för att samarbeta med EU via EU:s handlingsplan för demokrati. Parlamentet kräver ett snabbt antagande av denna strategi för att motverka hybridhot och den relevanta handlingsplanen i enlighet med EU:s strategiska dokument, inklusive EU:s politik för cyberförsvar 2022. Parlamentet uppmanar kommissionen att tillhandahålla tekniskt och finansiellt stöd i detta avseende.
12. Europaparlamentet uppmanar kommissionen, Europeiska utrikestjänsten och EU:s delegation i Montenegro att intensifiera sina insatser för att förbättra EU:s synlighet i landet och bedriva en aktiv och effektiv kommunikationskampanj om betydelsen av och fördelarna med ett nära partnerskap mellan Montenegro och EU, inbegripet EU-finansierade projekt och Montenegros europeiska framtid. Parlamentet uppmanar till att utöka StratCom-övervakningen för att fokusera på gränsöverskridande desinformationshot i länderna på västra Balkan och deras grannar. Parlamentet betonar mervärdet av att engagera sig med lokal och regional expertis från den privata sektorn och det civila samhället för att ge evidensbaserad respons i kampen mot desinformation och att identifiera oroväckande utveckling i ett tidigt skede.
13. Europaparlamentet understryker behovet av full respekt för uppförandekoden för kommissionens ledamöter och för kommissionens skyldigheter i enlighet med fördragen.
14. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att återuppta det parlamentariska samarbetet genom den parlamentariska stabiliserings- och associeringskommittén. Parlamentet beklagar att mötet i den parlamentariska stabiliserings- och associeringskommittén mellan EU och Montenegro i december 2022 ställdes in på grund av Montenegros underlåtenhet att följa Venedigkommissionens yttrande om det kontroversiella antagandet av lagen om ändringar av presidentlagen.

Demokratin och rättsstaten

15. Europaparlamentet beklagar att Montenegros parlament antog den kontroversiella lagen om ändringar av presidentlagen i december 2022 som direkt ifrågasatte respekten för konstitutionen och rättsstatsprincipen, trots Venedigkommissionens brådskande yttrande och EU:s uppmaningar att inte anta den. Parlamentet välkomnar att författningsdomstolen har inlett ett förfarande för att kontrollera lagens

författningsenlighet och att den nyligen enhälligt beslutade att upphäva lagen. Parlamentet understryker betydelsen av att följa Venedigkommissionens rekommendationer i frågor som rör rättsliga bestämmelser och den övergripande rättsstatssituationen i landet.

16. Europaparlamentet beklagar den djupa polariseringen, bristen på dialog, misstroendet och de politiska bojkotterna i Montenegros parlament, som allvarligt försvårar lagstiftningsförfarandet. Parlamentet uppmanar de lagstiftande och verkställande myndigheterna att stärka det lojala samarbetet, inbegripet om anslutningsprocessen. Europaparlamentet efterlyser en förstärkning av funktionaliteten och samordningen mellan statliga institutioner för att uppnå politisk stabilitet och betydande framsteg i viktiga EU-relaterade reformer, särskilt reformer av valsystemet och rättsväsendet och kampen mot organiserad brottslighet och korruption.
17. Europaparlamentet uppmanar med kraft de montenegrinska myndigheterna att genomföra och vidta nödvändiga åtgärder för att stärka rättsväsendets oberoende, integritet, effektivitet, ansvarsskyldighet och professionalism och att bekämpa varje form av politisk inblandning i rättssystemet i enlighet med rättsstatsprincipen och de demokratiska normerna.
18. Europaparlamentet välkomnar utnämningen av tre nya domare i författningsdomstolen som ett steg mot att lösa den konstitutionella krisen. Parlamentet beklagar att författningsdomstolen inte har varit beslutför ända sedan september 2022. Parlamentet uppmanar det nya parlamentet att slutföra utnämningar av domare som en fråga av högsta prioritet, särskilt den högsta statsåklagaren, såsom föreslogs av det höga åklagarrådet i maj 2023, och tre ledamöter av det rättsliga rådet.
19. Europaparlamentet beklagar bristen på framsteg när det gäller reformen av valsystemets rättsliga och institutionella ram, som fortsätter att ha brister och oklarheter som undergräver dess effektivitet och måste hanteras, inbegripet men inte begränsat till insynen i finansieringen av politiska partier och deras valkampanjer, missbruket av statliga medel, den institutionella fördel som de styrande partierna använder för att få politiska fördelar och farhågor om korrektheten i röstlängden. Parlamentet efterlyser genomförande av de kvarstående rekommendationerna från kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, bland annat i syfte att reformera hela vallagstiftningen i linje med europeiska standarder. Parlamentet noterar det arbete som inletts av den statliga valkommissionen (SEC) för att öka dess insyn och genomföra rekommendationer. Parlamentet uppmuntrar myndigheterna att ytterligare stärka SEC:s integritet, opartiskhet och ansvarsskyldighet för att förbättra allmänhetens förtroende. Parlamentet uppmanar Montenegro att säkerställa en trovärdig, oberoende och ändamålsenlig politisk och rättslig uppföljning av ”kuvertaffären” med påstått valfusk.
20. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning att val på lokal nivå ska ske på samma dag. Parlamentet välkomnar att val i 14 kommuner hölls samma dag i oktober 2022. Parlamentet noterar dock att ändringar av lagen om lokalt självstyre bedömdes som författningsstridiga av Montenegros författningsdomstol. Parlamentet efterlyser en robust rättslig ram i detta avseende som har särskilt fokus på att uppnå en jämn könsfördelning bland de valda företrädarna, nämligen genom en jämlik representation

av kvinnliga kandidater på vallistorna, och på att förbättra och tillämpa befintliga interna regler i detta avseende.

21. Europaparlamentet noterar att president- och parlamentsvalen 2023 var konkurrensutsatta och välskötta överlag och att kandidaterna kunde bedriva fria kampanjer och hade lika möjligheter att nå ut till väljarna. Parlamentet beklagar dock att registreringen av kandidater inte var inkluderande och att långvariga brister i den rättsliga ramen och bestämmelserna för finansiering av valkampanjer fortfarande inte har åtgärdats. Parlamentet är oroat över mediernas sårbarhet för intern och extern påverkan när det gäller kampanjrapporteringen och över påståenden om missbruk av statliga resurser under perioden före valet. Parlamentet noterar det rekordlåga valdeltagandet på 56,4 % i parlamentsvalet.
22. Europaparlamentet uppmanar Montenegro med kraft att införa trovärdiga och ändamålsenliga straffrättsliga åtgärder mot korruption. Parlamentet noterar det förbättrade förebyggandet av korruption och den positiva trenden i arbetet inom byrån för förebyggande av korruption och uppmanar till att ytterligare stärka byråns integritet, opartiskhet och ansvarsskyldighet för att förbättra dess resultat och allmänhetens förtroende. Parlamentet uppmanar myndigheterna att snabbt anta en samordnad nationell strategi för kampen mot korruption på hög nivå och organiserad brottslighet i linje med rekommendationerna från gruppen av stater mot korruption och EU:s normer och att främja en integrerad strategi för förebyggande och bekämpande av korruption. Parlamentet uppmanar myndigheterna att kriminalisera olaglig berikning.
23. Europaparlamentet noterar med stor oro de allvarliga inhemska och internationella brottsliga handlingar som begås av montenegrinska organisationer för organiserad brottslighet som kallas ”klaner”, och efterlyser en fullständig utredning av deras påstådda koppling till det politiska etablissemanget i landet.
24. Europaparlamentet noterar de ansträngningar som görs i kampen mot organiserad brottslighet genom lagändringar och gripanden av nyckelpersoner. Parlamentet noterar de allvarliga anklagelser som riktas mot ledande personer inom rättsväsendet. Parlamentet noterar det ökande antalet slutliga fällande domar, men är fortfarande oroat över de långa rättegångarna och de ofta förekommande ajourneringarna. Parlamentet uppmanar Montenegros myndigheter att stärka brottsutredningarna, öka antalet experter på detta område, säkerställa ökat samarbete och övervakning i det straffrättsliga systemet och avge domar utan dröjsmål, samtidigt som rätten till en rättvis, oberoende och opartisk rättegång respekteras och den anklagades rättigheter skyddas. Parlamentet efterlyser ytterligare anpassning till EU:s regelverk om förverkande av tillgångar.
25. Europaparlamentet välkomnar de positiva ansträngningar som gjorts på området för olaglig handel, närmare bestämt cigarettsmuggling. Parlamentet noterar de nya åtgärder som tillkännagavs av regeringen i juli 2022 som förbjuder lagring av tobak i Bar. Parlamentet upprepar vikten av ytterligare åtgärder för att ta itu med cigarettsmuggling i landet, särskilt i frizonen i hamnen i Bar.
26. Europaparlamentet uppmanar med kraft Montenegro att utveckla en övergripande strategi för att bekämpa människohandel och skydda brottsoffer och säkerställa ett nära samarbete med regionala och internationella partner. Parlamentet välkomnar

Montenegros pågående samarbete med EU:s organ, såsom Europol och Eurojust, och noterar vikten av detta samarbete eftersom det kommer att hjälpa Montenegro att motverka gränsöverskridande brottslighet, inbegripet olaglig vapenhandel, narkotikahandel och människohandel, och bekämpa terrorism och extremism.

27. Europaparlamentet välkomnar antagandet av den nya strategin 2022–2026 för reformen av den offentliga förvaltningen, men beklagar bristen på framsteg när det gäller att genomföra den. Parlamentet är fortfarande oroat över de sänkta kraven på meritbaserad rekrytering, kompetens och oberoende för tjänstemän och förlusten av personal med kunskap om anslutningsprocessen till EU. Parlamentet uppmanar med kraft Montenegro att på ett ändamålsenligt sätt åtgärda dessa brister, optimera den statliga förvaltningen, införa ansvarsskyldighet för ledningen och säkerställa insyn. Parlamentet understryker vikten av rekryteringar på alla nivåer inom den offentliga förvaltningen som grundar sig på merit- och kompetensprinciper samt avpolitiserings av den offentliga förvaltningen. Parlamentet är fortfarande oroat över fall av missbruk av tjänsteställning.
28. Europaparlamentet välkomnar den andra medborgarförsamlingen i Montenegro och dess deltagares uppföljningsbesök i Europaparlamentet.

Grundläggande friheter och mänskliga rättigheter

29. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att öka sina ansträngningar för att bekämpa hatpropaganda, trakasserier på nätet, som drabbar människorättsförsvarare och kvinnor oproportionerligt hårt, och politiskt partisk rapportering och utländskt inflytande i Montenegros medier. Parlamentet uppmanar med kraft politiker och offentliga personer att kraftfullt fördöma alla budskap som försöker polarisera samhället och underminera mediernas förtroende och grundläggande demokratiska normer. Parlamentet påminner om att hatpropaganda mot etniska och sexuella minoriteter, såsom incidenter mot hbtqi+-personer, är en fråga som väcker stor oro. Parlamentet noterar också de begränsade framstegen när det gäller yttrandefrihet.
30. Europaparlamentet uttrycker sin oro över den djupa politiska polariseringen i medielandskapet, bristen på oberoende för det statliga radio- och tv-bolaget (Montenegros radio och television – RTCG) och framför allt den ökande mängden utländska och inhemska desinformationskampanjer som inverkar negativt på de demokratiska processerna. Parlamentet noterar med oro den press som sätts på den lokala mediemarknaden genom ökningen av den regionala mediekonkurrensen. Parlamentet betonar behovet av mediernas oberoende och frihet som centrala inslag i en stark demokrati. Parlamentet uppmanar medietillsynsorganen och alla berörda parter att främja och stödja initiativ som uppmuntrar till och främjar en balanserad och opartisk rapportering samt uttryck för olika perspektiv och undersökande journalistik i syfte att mildra effekterna av politisk polarisering.
31. Europaparlamentet noterar utarbetandet av den statliga tv- och radiostationens utvecklingsstrategi och strategin för digital omvandling för perioden 2023–2027, där den statliga tv- och radiostationens roll som den primära informationskällan erkänns. Parlamentet uppmanar alla myndigheter att avstå från att vidta några administrativa, lagstiftningsmässiga eller politiska åtgärder som skulle äventyra redaktionellt, institutionellt eller ekonomiskt oberoende hos tv och radio i allmänhetens tjänst.

Parlamentet uttrycker oro över valet av generaldirektör för den statliga tv- och radiostationen i strid med ett slutligt domstolsbeslut.

32. Europaparlamentet erkänner de insatser som gjorts för att slutföra Montenegros mediestrategi 2022–2026 och insisterar på att medierna och det civila samhället ska inkluderas i översynen av medielagstiftningen i enlighet med EU:s standarder. Parlamentet uppmanar med kraft Montenegro att äntligen anta en ny uppsättning medielagar, nämligen lagen om medier, lagen om offentliga medietjänster och lagen om audiovisuella medietjänster.
33. Europaparlamentet välkomnar vissa positiva åtgärder, såsom införandet av strängare straff för angrepp och hot mot journalister och inrättandet av en tillfällig kommitté som ska övervaka förekomsten av våld mot mediearbetare, och uppmanar till att skyndsamt förnya dess mandat. Parlamentet upprepar dock behovet av ett ändamålsenligt genomförande av dess slutsatser och rekommendationer. Parlamentet efterlyser ökad insyn när det gäller hemligstämplade uppgifter om angrepp mot kvinnliga journalister. Parlamentet uppmanar med kraft Montenegro att effektivisera de rättsliga reaktionerna på hot och våld mot journalister och andra mediearbetare, inbegripet tidigare fall, och uppmanar med kraft myndigheterna att avstå från verbala attacker eller otillbörliga politiska påtryckningar på oberoende medier och journalister. Parlamentet betonar behovet av att se över utredningen av mordet på journalisten Duško Jovanović och att samarbeta med utländska experter för att säkerställa en fullständig och ändamålsenlig utredning av fallet.
34. Europaparlamentet uppmanar med kraft Montenegro att genomföra den sedan länge försenade folk- och bostadsräkningen senast före årets utgång i linje med EU:s standarder och internationella standarder. Parlamentet förväntar sig att detta ska genomföras på ett öppet och transparent sätt utan någon politisk inblandning, där alla erkända nationella minoriteter räknas på ett korrekt sätt utan rädsla för hot eller straffrättsliga ingripanden.
35. Europaparlamentet välkomnar landets multietniska identitet och efterlyser ytterligare främjande av och respekt för lokalsamhällenas och de nationella minoriteternas alla språk, kulturarv och traditioner. Parlamentet beklagar att polariseringen och splittringen i samhället har ökat. Parlamentet betonar behovet av att skydda alla nationella minoriteters rättigheter, inbegripet deras politiska, sociala och ekonomiska rättigheter, och uppmanar med kraft att stärka, tillämpa och genomföra de institutionella och rättsliga ramarna i detta avseende, bland annat en ny antidiskrimineringslag. Parlamentet uppmanar myndigheterna att ta itu med den intersektionella diskriminering som minoriteter möter genom ett systemiskt och ändamålsenligt institutionellt tillvägagångssätt.
36. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att intensifiera insatserna för att säkerställa icke-diskriminerande användning av minoritetsspråk inom utbildningen och i ett särskilt medieutrymme i statliga och lokala mediekanalet. Parlamentet betonar vikten av att nationella minoriteter företräds på lika villkor inom medier, rättsväsende, brottbekämpning och offentliga institutioner. Parlamentet betonar behovet av att skydda alla nationella minoriteters politiska rättigheter.

37. Europaparlamentet beklagar att de mest utsatta grupperna i samhället, inklusive romer och egyptier, personer med funktionsnedsättning och hbtqi+-personer i allt större utsträckning utsätts för diskriminering, hatpropaganda och hatbrott. Parlamentet uppmanar Montenegro att förstärka åtgärderna mot hatpropaganda, social utestängning och diskriminering och att förbättra utsatta gruppers tillgång till rättslig prövning, sysselsättning, bostäder samt hälso- och sjukvård. Parlamentet påminner om att det är nödvändigt att fullständigt och ändamålsenligt genomföra strategin för integrering av romer och egyptier för 2021–2025. Parlamentet beklagar djupt det ökande våldet och den ökande hatpropagandan mot hbtqi+-personer och uppmanar Montenegro att anta relevant lagstiftning för att fullt ut skydda deras rättigheter, inbegripet ett fullständigt genomförande av lagen om partnerskap mellan personer av samma kön.
38. Europaparlamentet betonar den multietniska identiteten i Kotorbukten. Parlamentet betonar att Montenegros europeiska perspektiv är nära sammankopplat med skyddet av minoriteter och deras kulturarv. Parlamentet uppmanar de montenegrinska myndigheterna att främja statens multietniska karaktär, inbegripet den kroatiska befolkningens traditioner och kulturarv i Kotorbukten. Parlamentet välkomnar valet av en företrädare för den kroatiska minoriteten till Montenegros parlament vid det senaste valet.
39. Europaparlamentet är oroat över ökningen av kvinnomord, öppet uttryckt kvinnohat, könsbaserat våld och våld mot barn. Parlamentet är fortfarande oroat över den sexism som riktas mot kvinnor i politiken och det offentliga livet och beklagar att våld mot kvinnor bidrar till att hindra kvinnor från att delta i det politiska livet. Parlamentet är oroat över det minskande antalet kvinnor bland parlamentsledamöterna.
40. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att genomföra standarderna i Istanbulkonventionen, lansera upplysningskampanjer för allmänheten och säkerställa att sådana brott utreds på ett korrekt sätt och att förövare lagförs. Parlamentet uppmanar Montenegro att utrota alla former av diskriminering, ta itu med djupt rotade diskriminerande beteenden i samhället, förbättra tillgången till rättslig prövning och säkerställa bättre uppföljning och verkställande av rättigheter i förfaranden om våld i hemmet samt bättre förebyggande av och skydd mot våld i hemmet och stödsystem för offer. Parlamentet uppmanar Montenegro att inrätta regelbundna övervakningsmekanismer för att övervaka ändamålsenligheten med familjerättssystemen för offer för övergrepp i hemmet och införa övervakningsmekanismer för att bedöma hur politik och förfaranden som rör familjerättsvisa påverkar marginaliserade grupper av kvinnor.
41. Europaparlamentet uttrycker oro över bristen på framsteg och intressekonflikten i processen med att utarbeta ändringar av lagen om skydd mot våld i hemmet. Parlamentet noterar att riksåklagaren, som misstänks för våld i hemmet, har delegerats av den statliga åklagarmyndigheten till justitieministeriets arbetsgrupp för att utarbeta ändringar av lagen.
42. Europaparlamentet beklagar förekomsten av diskriminering av personer med funktionsnedsättning. Parlamentet beklagar inkonsekvensen mellan nationell lagstiftning och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Parlamentet efterlyser ett ändamålsenligt genomförande av strategier för att avhjälpa

brister i upprätthållandet av rättigheterna för personer med funktionsnedsättning inom olika sektorer och politikområden, inbegripet inom hälso- och sjukvård, på arbetsmarknaden och i administrativa och rättsliga förfaranden. Parlamentet gläder sig över att arbetet med reformen av det nationella systemet för fastställande av funktionsnedsättning pågår. Parlamentet betonar det akuta behovet av en strategi för avinstitutionalisering.

43. Europaparlamentet noterar med oro undertecknandet av det grundläggande avtalet med den serbiska ortodoxa kyrkan i samband med kritik från det civila samhället och politiska meningsskiljaktigheter om bristen på inkluderande samråd och öppenhet. Parlamentet är oroat över att den ortodoxa kyrkan i länder såsom Serbien och Montenegro försöker framställa Ryssland som beskyddare av så kallade traditionella familjevärderingar och stärka förbindelserna mellan staten och kyrkan.
44. Europaparlamentet betonar den nyckelroll som det civila samhällets organisationer spelar i fungerande demokratier. Parlamentet uppmanar Montenegros myndigheter att bättre involvera det civila samhället tillsammans med oberoende experter och lokala aktörer i utarbetandet av viktig lagstiftning, särskilt reformer som rör EU:s reformagenda och anslutningsprocessen mer allmänt, genom att stärka mekanismerna för samarbete och samråd mellan statliga organ och organisationer i det civila samhället. Parlamentet noterar att finansieringsregler för organisationer i det civila samhället har inrättats, men att endast ett begränsat antal ministerier har utlyst ansökningsomgångar för att bevilja bidrag till dessa organisationer. Parlamentet noterar med oro otillbörliga åtgärder från vissa organisationer i det civila samhället. Parlamentet uppmanar Montenegros myndigheter att säkerställa att organisationer i det civila samhället fungerar i linje med de demokratiska normerna och EU:s värden. Parlamentet noterar i detta sammanhang att full insyn i finansieringen av organisationer i det civila samhället skulle vara ett viktigt bidrag till att säkerställa större transparens. Parlamentet beklagar djupt de verbala angrepp som statliga tjänstemän gjort mot organisationer i det civila samhället.
45. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att skyndsamt och fullt ut genomföra rekommendationerna från den allmänna återkommande utvärderingen, kommittén mot tortyr och Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning i syfte att bekämpa det klimat av strafflöshet som råder i landet. Parlamentet uppmanar i detta sammanhang Montenegro med kraft att förbjuda preskribering av tortyrbrott och andra former av misshandel och att ändra definitionen av tortyr i enlighet med FN:s konvention mot tortyr. Parlamentet uppmanar myndigheterna att säkerställa snabba och effektiva utredningar av fall av polisvåld och tortyr mot fångar och att säkerställa att förövarna ställs inför rätta. Parlamentet begär att de som begår tortyr omedelbart ska avstängas från sin tjänst i avvaktan på en utredning och att de ska åläggas påföljder som står i proportion till hur allvarliga deras handlingar är om de befinns skyldiga.
46. Europaparlamentet erkänner undertecknandet av ett uppgraderat avtal mellan EU och Montenegro om operativt samarbete inom gränsförvaltning med Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex), vilket trädde provisoriskt i kraft den 1 juli 2023. Parlamentet uppmanar till ytterligare samarbete mellan Montenegro och Frontex för

att stärka gränsförvaltningen, stödja asylförfaranden, bekämpa smuggling och förbättra återtagande.

Försoning, regionalt samarbete och goda grannförbindelser

47. Europaparlamentet noterar Montenegros aktiva deltagande i regionalt samarbete och betonar vikten av att ta itu med gemensamma utmaningar, främja goda grannförbindelser och uppmuntra regional stabilitet och utveckling. Parlamentet lovordar Montenegro för att ha respekterat minoriteters rättigheter och tagit på sig en positiv roll i de regionala förbindelserna, och uppmuntrar landet att intensifiera sina försoningsinsatser och söka lösningar på tidigare tvister.
48. Europaparlamentet understryker vikten av ett inkluderande ekonomiskt samarbete som bör vara godtagbart för alla sex länderna på västra Balkan, som inrättar ett samarbete där alla har lika villkor och som främjar en djupare anslutning till EU:s normer och regelverk. Parlamentet påminner i detta avseende om sin tveksamhet till initiativet ”Open Balkan” och noterar Montenegros deltagande i toppmötena i juni och september som observatör.
49. Europaparlamentet välkomnar de avtal som nyligen ingåtts inom ramen för Berlinprocessen om fri rörlighet med identitetskort, om erkännande av kvalifikationer för högre utbildning och om erkännande av yrkeskvalifikationer för läkare, tandläkare och arkitekter. Parlamentet efterlyser ett snabbt antagande och genomförande av dem och lovordar den montenegrinska regeringens ratificering av dem. Parlamentet betonar vikten av att fullt ut utnyttja alla de regionala och mellanstatliga initiativ som redan införts, särskilt det adriatisk-joniska initiativet, det centraleuropeiska initiativet, EU:s strategi för den adriatisk-joniska regionen och Berlinprocessen, och att skapa synergier mellan dem.
50. Europaparlamentet uppmanar eftertryckligen Montenegro att intensifiera sina ansträngningar för att identifiera, åtala och bestraffa krigsförbrytelser och förhållandet av dem, samtidigt som man också klagar vad som hänt saknade personer. Parlamentet uppmanar Montenegro att proaktivt utreda alla anklagelser om krigsförbrytelser och ta upp frågor om befälsansvar, stöd och medhjälp. Parlamentet efterlyser i detta sammanhang ändamålsenligt regionalt samarbete vid utredning och lagföring av personer som åtalats för krigsförbrytelser. Parlamentet lovordar Montenegros fortsatta samarbete under processen med Sarajevoförklaringen. Parlamentet uppmanar eftertryckligen myndigheterna att se över gamla fall där det inte väcktes åtal i enlighet med internationell humanitär rätt eller nationell rätt, och att säkerställa att alla offer och deras familjemedlemmar får gottgörelse och/eller administrativ ersättning för sitt lidande. Parlamentet beklagar att många utmaningar kvarstår när det gäller deras ekonomiska och sociala integration och välfärd.
51. Europaparlamentet är oroat över det upplösta montenegrinska parlamentets antagande av lagen om veteraner och förmånsskydd, som selektivt föreskriver en kategori för ”civila krigsoffer” och deras rätt till ekonomisk ersättning, trots att lagen ännu inte har trätt i kraft.

52. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att följa bestämmelserna om kvarlåtenskapen från f.d. Socialistiska förbundsrepubliken Jugoslavien, särskilt när det gäller militära tillgångar.
53. Europaparlamentet efterlyser konkreta åtgärder från Montenegros och dess grannländers sida för att lösa långvariga bilaterala tvister på ett konstruktivt sätt och på ett sätt som främjar grannsämjan, inbegripet de olösta gränsdragningskonflikterna med Serbien och Kroatien så tidigt som möjligt under anslutningsprocessen. Parlamentet uppmanar till främjande av gränsöverskridande initiativ, inbegripet EU:s medfinansierade program för gränsöverskridande samarbete mellan Serbien och Montenegro.
54. Europaparlamentet upprepar sin begäran om att arkiven som rör f.d. Jugoslavien ska öppnas och att tillgång ska beviljas till akterna från den jugoslaviska underrättelsetjänsten och den jugoslaviska folkarméns underrättelsetjänst för att grundligt utreda och hantera brott från kommunisttiden.

Socioekonomiska reformer

55. Europaparlamentet ser positivt på det rapporterade budgetöverskottet för första kvartalet 2023 och den förväntade ekonomiska tillväxten under 2024. Parlamentet välkomnar att inflationstakten lättat, men noterar att den fortfarande är en av de högsta i Europa.
56. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att anpassa sin strategi för ekonomisk tillväxt för att öka produktiviteten och humankapitalet och påskynda sin konvergens med EU enligt Världsbankens rekommendationer och för att gynna alla samhällsskikt, inbegripet marginaliserade och utsatta grupper. Parlamentet upprepar behovet av ökade offentliga investeringar i utbildningssystemet för en hållbar social och ekonomisk utveckling.
57. Europaparlamentet noterar minskningen av Montenegros offentliga skuld, men är fortfarande mycket oroat över den skuldrelaterade sårbarheten. Parlamentet uppmanar Montenegro att vidta ytterligare åtgärder för hållbara offentliga finanser och att utveckla åtgärder för att minska den informella ekonomin.
58. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att stärka sin finanspolitik för att anpassa sina offentliga skulder till det mål som fastställs i EU:s stabilitets- och tillväxtpakt och se till att de inte överstiger 60 % av BNP. Parlamentet uppmanar Montenegro med kraft att stärka sin granskningsmekanism för utländska investeringar för att öka den ekonomiska säkerheten, förhindra politisk inblandning och ta itu med frågor avseende dålig förvaltning. Parlamentet betonar vikten av att förbättra exportens hållbarhet genom att minska det alltför stora beroendet av utvinningsindustrier, såsom utvinning av kopparmalm och råaluminium.
59. Europaparlamentet noterar ökningen av Montenegros offentliga skuld till utländska finansinstitut och företag som kan användas som ett verktyg för att påverka landets utrikespolitiska beslut, särskilt de som avser Kina. Parlamentet noterar Kinas ökade intresse för att investera i västra Balkan och i transportinfrastrukturprojekt i Montenegro som en del av sitt initiativ Nya Sidenvägen (*Belt and Road Initiative*). Parlamentet noterar med oro undertecknandet av ett samförståndsavtal med ett kinesiskt konsortium för att bygga en motorväg som förbinder Budva och Tivat, med beaktande av

Montenegros tidigare skuld till Kina, nämligen lånet på 1 miljard US-dollar som användes för att bygga motorvägen mellan Bar och Boljare. Parlamentet uppmanar myndigheterna att minska det ekonomiska beroendet av Kina och välkomnar de ansträngningar som nyligen gjorts för att minska dessa finanspolitiska sårbarheter. Parlamentet uppmanar Montenegro att fortsätta att utnyttja den ekonomiska planen och investeringsplanen för västra Balkan och EU:s initiativ Global Gateway i syfte att hitta miljövänligare och mer transparenta alternativ för finansiering av infrastrukturprojekt.

60. Europaparlamentet uppmanar de montenegrinska myndigheterna att vidta ytterligare åtgärder för att genomföra digitala tjänster för mikroföretag samt små och medelstora företag, prioritera utvecklingen av transaktionsbaserade elektroniska tjänster och genomföra strategin för digitalisering i utbildningssystemet. Parlamentet erkänner vikten av att investera i utbildning och yrkesutbildning för att ta itu med ungdomsarbetslösheten och främja ekonomisk tillväxt och social sammanhållning i Montenegro.
61. Europaparlamentet välkomnar Montenegros beslut att avsluta sitt program för medborgarskap genom investering den 31 december 2022. Parlamentet noterar att mer än 70 % av de utfärdade passen mellan 2019 och 2022 beviljades medborgare i Ryska federationen. Parlamentet uppmanar myndigheterna att se över tidigare beslut, särskilt mot bakgrund av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Parlamentet framhåller de risker för säkerhet, korruption och penningtvätt som sådana system kan medföra. Parlamentet betonar dessutom behovet av ytterligare anpassning till EU:s viseringspolitik.
62. Europaparlamentet uppmuntrar Montenegro att på bästa sätt utnyttja de EU-medel som finns tillgängliga inom ramen för IPA III och den ekonomiska planen och investeringsplanen för västra Balkan, inbegripet investeringsramen för västra Balkan, ungdomsgarantin på västra Balkan och Erasmus+-programmet. Parlamentet betonar att finansieringen, i linje med villkoren i IPA III, måste anpassas eller avbrytas i händelse av en betydande regression eller ihållande brist på framsteg i grundläggande frågor.
63. Europaparlamentet uppmanar EU och länderna på västra Balkan att inrätta en ram för att kunna samarbeta effektivt med Europeiska åklagarmyndigheten. Parlamentet uppmanar kommissionen att vidta nödvändiga rättsliga och politiska åtgärder för att utvidga Europeiska åklagarmyndighetens behörighet till att omfatta EU-medel som avsatts för Montenegro som kandidatland. Parlamentet uppmuntrar länderna på västra Balkan att skyndsamt ingå bilaterala samarbetsavtal med Europeiska åklagarmyndigheten för att underlätta ett nära samarbete och lagföring av missbruk av EU-medel, inbegripet genom utstationering av nationella sambandsmän vid Europeiska åklagarmyndigheten.
64. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till kommissionen att genomföra rekommendationerna i Europeiska revisionsrättens särskilda rapport nr 01/2022 och på så sätt anpassa sina investeringar avseende rättsstatsprincipen på västra Balkan, inklusive i Montenegro.

Energi, miljö, biologisk mångfald, hållbar utveckling och konnektivitet

65. Europaparlamentet välkomnar kommissionens energistödspaket för västra Balkan och understryker att det är ytterst viktigt att avsätta medel för krisstödspaket för att lindra effekterna av energikrisen och stödja Montenegros omställning till en energieffektiv och förnybar energibaserad ekonomi, i linje med planen REPowerEU.
66. Europaparlamentet välkomnar lanseringen av dagen före-elmarknaden vid den montenegrinska elbörsen, som gör marknaden mer likvid och transparent, vilket gynnar både konsumenter och producenter och säkerställer rättvisa priser, säkrare och pålitligare försörjning och större integrering av förnybara energikällor. Parlamentet uppmanar Montenegro att säkra en bättre integration i EU-medlemsstaternas energimarknader och att främja genomförandet av energieffektivitetsåtgärder i kombination med att underlätta utbyggnaden av förnybar energi i syfte att ställa om från fossila bränslen.
67. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att påskynda sin omställning till hållbar energi i linje med Parisavtalen och EU:s mål för minskade koldioxidutsläpp. Parlamentet understryker att alla nya projekt för förnybar energi ska vara förenliga med EU:s regelverk om koncessioner, statligt stöd och miljö. Parlamentet uppmanar myndigheterna att påskynda processen att utveckla Montenegros allmänna plan för fysisk planering, vilken bör utarbetas utifrån allmänintresset på ett öppet sätt och tillämpas på alla nya energiprojekt. Parlamentet betonar behovet av att effektivt införliva och genomföra det reviderade paketet om ren energi för alla i EU. Parlamentet uttrycker djup oro över de ändringar som införts i lagen om industriutsläpp och den därav följande förlängningen av driften av Pljevlja-kolkraftverk, trots det pågående överträdelseförfarande som energigemenskapens sekretariat har inlett i ljuset av överträdelsen av direktivet om stora förbränningsanläggningar i enlighet med fördraget om upprättande av en energigemenskap. Parlamentet uppmanar Montenegro att åtgärda detta utan dröjsmål. Parlamentet noterar inledningen av anläggningens ekologiska återuppbyggnad till ett värde av 70 miljoner euro.
68. Europaparlamentet noterar undertecknandet av ett samförståndsavtal mellan Montenegro och Förenta staterna, samtidigt som arbetet med att installera en LNG-terminal i hamnen i Bar går framåt. Parlamentet förväntar sig att Montenegro åtar sig att diversifiera energiförsörjningen och öka energitryggheten.
69. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att påskynda utvecklingen och antagandet av en sammanhängande och trovärdig nationell energi- och klimatplan i linje med EU:s ram för klimat- och energipolitiken. Parlamentet uppmanar Montenegro att anta ändringar av lagen om skydd mot klimatförändringarnas negativa effekter. Parlamentet uppmanar Montenegro att förbättra avfallshanteringsmetoderna och att skydda vattenkvaliteten.
70. Europaparlamentet understryker vikten av Montenegros infrastrukturinvesteringar för att uppfylla EU:s standarder i direktivet om miljökonsekvensbedömning och respektera EU:s regler om offentlig upphandling och om statligt stöd. Parlamentet beklagar djupt skadorna på biosfärreservatet i Taraflodens avrinningsområde och nationalparken Durmitor, som är upptagen på Unescos världsarvslista, i samband med byggandet av motorvägen mellan Bar och Boljare. Parlamentet uppmanar på nytt Montenegro att

genomföra åtgärder för förnyelse av flodbäddar och noggrant övervaka de konsekvenser som anläggning av transportinfrastruktur får för miljön.

71. Europaparlamentet upprepar sin uppmaning till Montenegro att utan dröjsmål vidta åtgärder för att på ett ändamålsenligt sätt bevara skyddade områden och uppmanar landet att fortsatt identifiera potentiella Natura 2000-områden. Parlamentet understryker behovet av att säkerställa efterlevnad av habitatdirektivet och ramdirektivet för vatten när det görs nya investeringar som kan påverka potentiella Natura 2000- eller Emerald-områden, däribland Skadarsjön, Sinjajevina, Komarnica m.fl., eller som kan leda till en försämring av vattenförekomsternas status. Parlamentet delar den allvarliga oro som uttryckts av montenegrinska medborgare och samhällsaktivister om att Komarnica-floddalen oåterkalleligen skulle kunna skadas av en dammbyggnad för ett vattenkraftverk, och uppmanar myndigheterna att genomföra en detaljerad kostnadsnyttoanalys av dess bärkraft och befintliga alternativ.
72. Europaparlamentet uppmanar Montenegro att intensifiera sina institutionella reformer och lagstiftningsreformer när det gäller jakt och fiske, med särskilt fokus på skyddade områden och skyddade arter. Parlamentet uppmanar med kraft de montenegrinska myndigheterna att mot den bakgrunden verkställa ändamålsenliga, avskräckande och proportionella påföljder för alla miljöbrott och att utrota korruptionen inom denna sektor.
73. Europaparlamentet välkomnar överenskommelsen från toppmötet i Tirana om sänkta roamingkostnader mellan EU och västra Balkan från och med den 1 oktober 2023, med sikte på att därefter fullständigt avskaffa dem. Parlamentet välkomnar överenskommelsen av den 3 maj 2023 mellan 38 telekommunikationsoperatörer från EU och västra Balkan som minskar kostnaderna för dataroaming. Parlamentet uppmanar myndigheterna, privata aktörer och alla berörda parter att underlätta uppnåendet av de avtalade målen för att uppnå en betydande sänkning av roamingavgifterna för datautbyte.

◦

◦ ◦
74. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till Europeiska rådets ordförande, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och medlemsstaternas regeringar och parlament samt till Montenegros president, regering och parlament.

MOTIVERING

Montenegros långvariga engagemang för ett framtida EU-medlemskap stöds av ett orubbligt stort stöd från allmänheten. Under de senaste åren har dock framstegen med viktiga EU-reformer avstannat på grund av stora politiska spänningar och polarisering, något som kulminerade i en djup politisk och institutionell kris i landet. Det är nu viktigt att det snabbt upprättas myndigheter som är för EU och att dessa inleder en konstruktiv dialog för att göra betydande framsteg på Montenegros väg mot EU. Detta innebär framför allt att man ska göra framsteg när det gäller de viktigaste reformerna, nämligen avseende rättsstatsprincipen, för att kunna röra sig i en riktning mot att avsluta ytterligare förhandlingskapitel.

INFORMATION OM ANTAGANDET I DET ANSVARIGA UTSKOTTET

Antagande	20.9.2023
Slutomröstning: resultat	+ : 51 - : 3 0 : 3
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Bănescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Anders Vistisen, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Vladimír Bilčík, Angel Dzhambazki, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Nikos Papandreou, Mick Wallace, Javier Zarzalejos
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 209.7)	Gheorghe Falcă, Dace Melbārde, Jan-Christoph Oetjen, Juan Ignacio Zoido Álvarez

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET ANSVARIGA UTSKOTTET

51	+
ECR	Angel Dzhambazki, Hermann Tertsch
ID	Anna Bonfrisco
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Gheorghe Falcă, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Dace Melbārde, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Željana Zovko
Renew	Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Jan-Christoph Oetjen, Hilde Vautmans
S&D	Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Nikos Papandreou, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

3	-
ID	Thierry Mariani, Anders Vistisen
NI	Kostas Papadakis

3	0
The Left	Giorgos Georgiou, Manu Pineda, Mick Wallace

Teckenförklaring

+ : Ja-röster

- : Nej-röster

0 : Nedlagda röster